

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА

Кафедра українознавства

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Нації і націоналізм в сучасному світі __

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти другий магістерський

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва)

Спеціальність 054 Соціологія
(шифр і назва)

Освітня програма Соціальні технології
(шифр і назва)

вид дисципліни Обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

факультет Соціологічний

Укладач: канд.філос.н., доцент Михайло Чугуєнко

Трансформація національної політики: від мультикультуралізму до інтеграції.
Загроза націоналістичного для демократії. «Трампізм». Правиц екстремізм у Німеччині.

Тема 5. Майбутнє нації та націоналізму.

Переформатування геополітичного порядку. Нація та націоналізм у добу постгуманізму.
Національна ідентичність, свідомість і комунікація у добу домінування штучного інтелекту.
Суспільство екологічної врівноваженості чи остаточне зруйнування довкілля.
Дистопія соціальної нерівності. Які форми набудуть національна держава й націоналізму у майбутньому світі?

2. Матеріали до семінарських занять з «Нації й націоналізм у сучасному світі».

Тема 1: Сучасний «білий християнський націоналізм» у США

1. Поняття християнського націоналізму та його історичне коріння в США.
2. «Білий християнський націоналізм» у США: причини активізації у 2000-і рр.
Демографічні передумови. «Культурні війни»: причини, форми та перспективи.
3. Ідеологічні засади сучасного білого християнського націоналізму. Як світову християнську релігію поєднали з американським націоналізмом? Чи загрожує «білий християнський націоналізм» американській демократії та релігійному плюралізму?
4. Перспективи «білого християнського націоналізму» у США. Чи існують аналогічні рухи та ідеології в інших країнах світу?

Video

Why Is the USA So Religious?

<https://www.youtube.com/watch?v=1Ld8WXuDfMk>

Who are the white nationalists and Antifa:

: Part 1

<https://www.youtube.com/watch?v=0ThtCIKL7qo>

How a new Christian right is changing US politics - BBC News

https://www.youtube.com/watch?v=cnG-BI98-_0&t=1387s

лекції.

Flag and Cross: White Christian Nationalism and the Threat to American Democracy

<https://www.youtube.com/watch?v=iqeaHrHU7A>

Power in the Blood: How White Christian Nationalism Threatens Democracy — Sam Perry Oct. 13, 2022

https://www.youtube.com/watch?v=Gtnitwou_w4

Семінар № 2

СУЧАСНИЙ «ЧОРНИЙ НАЦІОНАЛІЗМ» у США.

1. Поняття «чорного націоналізму» та його історичне коріння в США.
2. «Чорний націоналізм» у США: причини активізації у 2010-і рр. Woke Culture
3. Ідеологічні засади сучасного «чорного націоналізму». Чи загрожує «чорний націоналізм» американській демократії?
4. Перспективи «чорного націоналізму» у США. Наскільки повчальний досвід «чорного націоналізму» для України?

Матеріали для підготовки.

Malcolm X Defines Black Nationalism

<https://www.youtube.com/watch?v=1O-dt0y1tRg&t=44s>

Black Lives Matter explained: The history of a movement

<https://www.youtube.com/watch?v=YG8GjLLbbvs>

What is Woke? Woke Culture Explained

<https://www.youtube.com/watch?v=g32OBPIyzPo>

Marxism vs black nationalism

<https://www.youtube.com/watch?v=ozeGTQKbGec>

What does 'woke' mean? How ideology is being used ahead of 2024 | USA TODAY

https://www.youtube.com/watch?v=yJ_XqYw8swA

America's 'Woke' Revolution: An Ideology of Tolerance?

<https://www.youtube.com/watch?v=rv4fZzggNtk&t=568s>

What if Black America was an Independent Country? Alternate History of the United States

https://www.youtube.com/watch?v=vG65c_IYkK0

What if the Back-to-Africa Movement Succeeded?

<https://www.youtube.com/watch?v=7CiZu5VSdSY>

Тема семінар:

Сучасний арабсько-ізраїльський конфлікт.

1. Історичне коріння арабсько-ізраїльський конфлікт. Арабська та ізраїльська точки зору на походження конфлікту.
2. Чинники ескалації та можливі шляхи розв'язання близькосхідного конфлікту. Арабський та ізраїльський інтереси та перспективи їх реалізації у найближчому майбутньому.
3. Повчальний історичний і актуальний досвід арабсько-ізраїльського конфлікту для України.

Матеріали.

Why the world is obsessed with Israel and Palestine

<https://www.youtube.com/watch?v=3ojITC0dIL4>

Why Israel is Always at War With Arab Countries

<https://www.youtube.com/watch?v=1ho5vDA0ImI>

Gaza, explained

<https://www.youtube.com/watch?v=lv1SpwwJEW8>

What Ignited The Ongoing Palestine vs Israel Conflict | Promises & Betrayals | Timeline

<https://www.youtube.com/watch?v=RW105kjNtho>

Blowback: How Israel Helped Create Hamas

<https://www.youtube.com/watch?v=o7grSsuFSS0>

Why is ISRAEL Always at War

<https://www.youtube.com/watch?v=AAAn7vLULiTU>

History of Israel-Palestine Conflict

<https://www.youtube.com/watch?v=m19F4IHTVGc>

'They're all dead!' - Dozens killed as Israel targets south Gaza

<https://www.youtube.com/watch?v=XY3t80-vCJY>

Dozens killed as Israeli airstrikes hit Gaza refugee camp

<https://www.youtube.com/watch?v=rKxXUrPeoLU>

Palestinian children clash with soldiers at checkpoint

<https://www.youtube.com/watch?v=egampQ7VPDw>

<https://www.youtube.com/watch?v=TP0m6P4jOos>

Тема семінару.

Сучасний китайський націоналізм.

1. Поняття китайського націоналізму. Історичне коріння.
2. Комунізм і націоналізм. Тоталітарні тенденції національної мобілізації та консолідації (примусова «соціальна гармонія»).
3. Сучасний китайський націоналізм та міжетнічні конфлікти у КНР. Роль та місце ксенофобії, шовінізму, расизму, велико ханського супрематизму.
4. Сучасний китайський націоналізм на міжнародній арені. Політична та економічна експансія. Китайський «дигітальний націоналізм».
5. Майбутнє китайського націоналізму. Світова проти США за Тайвань? Світова гегемонія? Занепад?

Медіа

The Rise of Nationalist China

https://www.youtube.com/watch?v=pXuX9S_fxZY

Is China the most RACIST country in the world?

<https://www.youtube.com/watch?v=9ftZdHnHBHo>

KILL AMERICANS" - China's New Education Campaign in School

https://www.youtube.com/watch?v=NUaYNhzEq_E

Chinese Nationalism

<https://www.youtube.com/watch?v=LkedCsaZqk0>

The world of China's President Xi Jinping | DW Documentary

<https://www.youtube.com/watch?v=-DKIQpu4hhQ>

The Truth About China's Social Credit System

<https://www.youtube.com/watch?v=Kqov6F00KMc>

What's happening with China's Uighurs? | Start Here

<https://www.youtube.com/watch?v=z9aLNxcokOE>

How Influencers Cover Up Crimes Against Humanity | Super Users

<https://www.youtube.com/watch?v=zJsr2u6Uq3A>

Chinese Nationalism on the Internet | The New York Times

<https://www.youtube.com/watch?v=HvXGxS9PK0I>

How China Is Changing Your Internet | The New York Time

<https://www.youtube.com/watch?v=VAesMQ6VtK8>

The Chinese Dream is Over!

<https://www.youtube.com/watch?v=ZNUP4Dcslyc>

«РАШИЗМ» як СУЧАСНА ФОРМА АГРЕСИВНОГО РОСІЙСЬКОГО ІМПЕРСЬКОГО ШОВІНІЗМУ.

1. Визначення сучасної державної ідеології РФ як наукова та практична проблема. Що таке «путінізм» і «рашизм»? Чи є «путінізм» і «рашизмом» фашизмом?
2. Яка ідеологія кремлівських можновладців? В якому зв'язку путінізм з традиційним і сучасним російським («русским») націоналізмом.
3. Причини ворожості до колективного Заходу та підстави ненависті до українців.
4. Соціальна база путінізму.
5. Війна як спроба реваншу за програне минуле.
Історична пам'ять як «кров і ґрунт» російської агресії.
6. Чи можливий «путінізм» без Путіна?

Література

ПЕРЕЛОМ: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. У двох книгах. Відпов. ред. Валерій Смолій; упоряд.: Геннадій Боряк, Олексій Ясь. Київ: НАН України. Ін-тут історії України, 2022. С. **1245-1350**

Матеріали.

«Православный фашизм»

<https://www.youtube.com/watch?v=pcHJeJOGkzs>

Is Putin's Russia a fascist regime? CDI Dispatch No. 3

<https://www.youtube.com/watch?v=Fc1q2qsCVbc>

Andrew Wilson: Russia's War Against Ukraine — Lecture 3. Is Russia Fascist?

<https://www.youtube.com/watch?v=D67njtpHj2E>

The Code of Putinism: Book Launch Event

https://www.youtube.com/watch?v=Pgw_br17nkI

Putinism beyond Putin: Political Ideas of Patrushev and Naryshkin. Presentation by Andreas Umland

<https://www.youtube.com/watch?v=H-RUicXoBqI>

Семінар:

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА: сучасні та історичні контексти.

1. Визначення сучасної державної ідеології РФ як наукова та практична проблема. Що таке «путінізм» і «рашизм»? Чи є «путінізм» і «рашизм» фашизмом?
2. Яка ідеологія кремлівських можновладців? В якому зв'язку путінізм з традиційним і сучасним російським («русским») націоналізмом.
3. Причини ворожості до колективного Заходу та підстави ненависті до українців.
4. Соціальна база путінізму.
5. Війна як спроба реваншу за програне минуле.
Історична пам'ять як «кров і ґрунт» російської агресії.
6. Чи можливий «путінізм» без Путіна?

Література

ПЕРЕЛОМ: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. У двох книгах. Відпов. ред. Валерій Смолій; упоряд.: Геннадій Боряк, Олексій Ясь. Київ: НАН України. Ін-тут історії України, 2022. С. **1245-1350**

Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післяатестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни Завдання семестрових екзаменів

**Питання до заліку з курсу
«Нації й націоналізм у сучасному світі».**

1. Поняття християнського націоналізму та його історичне коріння в США.
2. «Білий християнський націоналізм» у США: причини активізації у 2000-і рр.
Демографічні передумови. «Культурні війни»: причини, форми та перспективи.
3. Ідеологічні засади сучасного білого християнського націоналізму. Як світову християнську релігію поєднали з американським націоналізмом? Чи загрожує «білий християнський націоналізм» американській демократії та релігійному плюралізму?
4. Поняття «чорного націоналізму» та його історичне коріння в США.
5. «Чорний націоналізм» у США: причини активізації у 2010-і рр. Woke Culture
6. Ідеологічні засади сучасного «чорного націоналізму». Чи загрожує «чорний націоналізм» американській демократії?

7. Перспективи «чорного націоналізму» у США. Наскільки повчальний досвід «чорного націоналізму» для України.
8. Поняття китайського націоналізму. Історичне коріння.
9. Комунізм і націоналізм. Тоталітарні тенденції національної мобілізації та консолідації (примусова «соціальна гармонія»).
10. Сучасний китайський націоналізм та міжетнічні конфлікти у КНР. Роль та місце ксенофобії, шовінізму, расизму, велико ханського супрематизму.
11. Сучасний китайський націоналізм на міжнародній арені. Політична та економічна експансія. Китайський «дігитальний націоналізм».
12. Майбутнє китайського націоналізму. Світова проти США за Тайвань? Світова гегемонія? Занепад?
13. Передумови виникнення та піднесення націоналістичного популізму в сучасній Німеччині.
14. Націоналістичний популізм в сучасній Німеччині. Виникнення та еволюція AfD.
15. Роль популізму в радикалізації політичного життя в сучасній Німеччині.
16. Історичне коріння сучасної французької ультраправиці. Від «Національного Фронту» Жана Марі Ле Пена до Національного Зібрання» Марін Ле Пен.
17. Французька ультраправиця та путінська РФ: причини зближення та співпраця.
18. Історичне коріння сучасної польської ультраправиці.
19. «Конфедерація»: ідейна та організаційна еволюція. Ставлення польської ультраправиці з «Конфедерації» до України та українців.
20. Історичне коріння арабсько-ізраїльський конфлікт. Арабська та ізраїльська точки зору на походження конфлікту.
21. Чинники ескалації та можливі шляхи розв'язання близькосхідного конфлікту. Арабський та ізраїльський інтереси та перспективи їх реалізації у найближчому майбутньому.
22. «Путінізм», «рашизм», «z-патріотизм»: проблема ідентифікації державної ідеології РФ. Походження «путінізму» чинники радикалізації, напрям трансформації, глобальний вплив та наслідки.
23. Війна як спроба реваншу за програне минуле. Історична пам'ять як «кров і ґрунт» російської агресії.
24. Методологічні аспекти дослідження політики пам'яті на окупованих Російською Федерацією українських територіях.
25. Загальна характеристика основних напрямів сучасного російського націоналізму: «націонал-лібералізм», православний фундаменталізм, слов'янське неоязичництво, «євразійство», імпер-комунізм і «націонал-більшовизм».
26. Сучасний український націоналізм: ідеологічні традиції та інновації.
27. Загальна характеристика ліберальних та консервативних політико-ідеологічних течій сучасного українського націоналізму:
28. Суспільна роль та місце сучасного українського націоналізму: «Революція Гідності» та війна.

Зразок екзаменаційного завдання.

ЗАЛІКОВЕ ЗАВДАННЯ № 13

1. Сучасний китайський націоналізм на міжнародній арені. Політична та економічна експансія. Китайський «дігитальний націоналізм» (20 балів).
2. Чинники ескалації та можливі шляхи розв'язання близькосхідного конфлікту. Арабський та ізраїльський інтереси та перспективи їх реалізації у найближчому майбутньому (20 балів).